

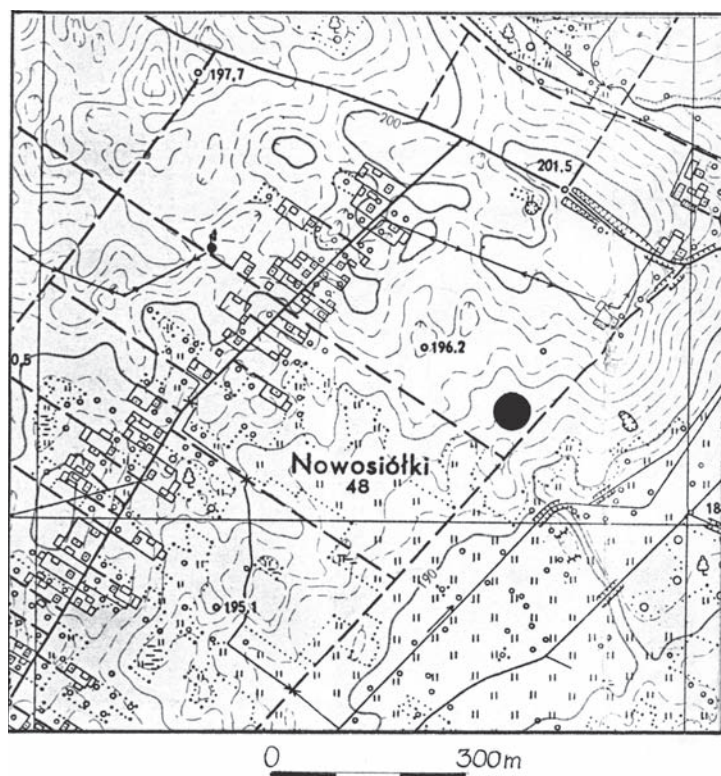
WIOLETTA IŻYCKA

**SKARB MONET JAGIELLOŃSKICH Z XV WIEKU
Z NOWOSIÓŁEK (POW. CHEŁMSKI)¹**

W listopadzie 2007 r. chełmska Delegatura Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie przekazała Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w depozyt na czas nieokreślony skarb srebrnych monet pochodzący z miejscowości Nowosiółki², gm. Chełm. Początkowo zespół zabytkowy trafił w formie anonimowej przesyłki do Towarzystwa Opieki nad Zabytkami — Oddziału w Chełmie. Przesyłka zawierała 129 monet oraz cztery fragmenty niewielkiego naczynia ceramicznego (ryc. 2), w którym znaleziono skarb, a także mapę określającą pochodzenie tych zabytków ze wsi Nowosiółki, gm. Chełm (ryc. 1). Jednak nie ma pewności, że lokalizacja na mapie jest precyzyjna. Okoliczności odkrycia nie podano. Przypuszczalnie znalezisko ujrzało światło dzienne w wyniku poszukiwań prowadzonych przez eksploratorów posługujących się wykrywaczem metali.

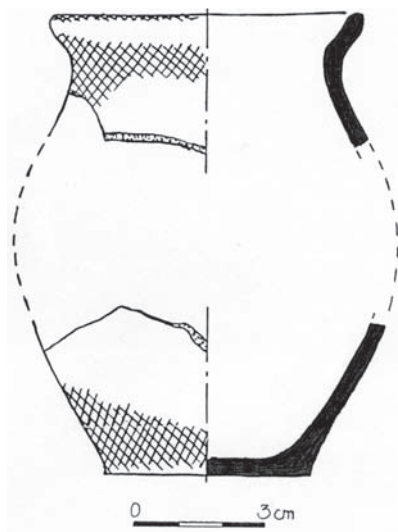
¹ Do druku przygotował Andrzej Bronicki.

² Wieś Nowosiółki w źródłach archiwalnych pojawia się po raz pierwszy w r. 1440 (Z. Głog er, *Dolinami rzek. Opisy podróży wzdłuż Niemna, Wisły, Bugu i Biebrzy*, Warszawa 1903, s. 57). Jednak najciekawszy opis wsi został zawarty w lustracji powstałej u schyłku panowania Zygmunta Augusta. W tym czasie była to wieś królewska, zarządzana przez chełmskiego starostę, zamieszkała przez 16 kmieci płacących czynsz oraz składających daniny w naturze o łącznej wartości 25 florenów (złotych), oraz 11 zagrodników płacących 1/12/0 florena (1 złp. 12 gr). Ponadto była tu też karczma i browar oraz młyn. Folwark prowadził gospodarkę roślinną (uprawa pszenicy, owsa, żyta, jęczmienia, grochu, gryki, prosa), hodowlaną (bydło mleczne i „pospolite”, trzoda chlewna, drób) oraz posiadał trzy rybne stawy dające pokaźny dochód w postaci 192 florenów (złotych) (*Lustracja województwa ruskiego, podolskiego i bełskiego 1564-1565, cz. I*, Warszawa 1992, s. 28, 34, 36).

Ryc. 1. Nowosiółki, gm. Chełm. Prawdopodobne miejsce znalezienia skarbu (czarny punkt)

Fragmety ceramiki tworzą część niewielkiego naczynia garnkowego, którego kształt udało się rysunkowo zrekonstruować (ryc. 2). Pojemnik ten został zniszczony niedawno, może podczas odkrycia skarbu. Świadczą o tym zupełnie świeże przełomy. Naczynie zostało w całości wytoczone na kole szybkoobrotowym z masy ceramicznej schudzonej nieliczną domieszką drobnego piasku (stąd pewna szorstkość powierzchni). Jest ono cienkościenne (grubość nie przekracza 5 mm). Powierzchnia zewnętrzna nosi ślady zagładzania — wyświecania przy pomocy twardego gładzika. Wypał nastąpił w atmosferze redukcyjnej (beztlenowej), stąd siwy kolor obu powierzchni i jednowarstwowego przełomu. Wylew jest dość znacznie wychylony na zewnątrz. Krawędź — zaokrąglona. Po stronie wewnętrznej — słabo zaznaczony wrąb na pokrywkę. Bardzo krótka szyjka przechodzi w pękaty brzusec o największej wydętości w połowie wysokości naczynia. Płaskie dno z lekko wyodrębnioną stopką nosi ślady odcinania od koła garncarskiego. Garnuszek miał 10,5 cm wysokości, średnica wylewu wynosiła ok. 7 cm, dna — 4,5 cm, w miejscu maksymalnej wydętości brzuśca — ok. 9 cm.

Ryc. 2. Nowosiółki, gm. Chełm. Gliniane naczynie — pojemnik na skarb.
Rys. E. Hander

Monety przekazane do Muzeum Ziemi Chełmskiej pozostawały w różnym stanie zachowania. Przeważająca ich część była lekko lub w znacznym stopniu spatinowana, niektóre zaś posklejane ze sobą. Oczyszczano je w roztworze amoniaku.

Po oczyszczeniu i szczegółowej analizie okazało się, że w skarbie znajdują się 52 denary oraz 77 półgroszy, bite przez czterech pierwszych Jagiellonów władających państwem polsko-litewskim. Brak monet obcych.

Najstarszymi monetami są półgrosze Władysława Jagiełły (1386–1434), których w skarbie jest najmniej, najmłodszymi zaś — półgrosze Jana Olbrachta (1492–1501), których jest najwięcej. Prawie wszystkie półgrosze Jana Olbrachta należą do najwcześniejszej odmiany z Różą, bitej w latach 1492–1498, oprócz jednego okazu z kółkiem z lat 1499–1501, który wskazuje, że depozyt został ukryty po 1499 r.

Ze względu na zły stan zachowania, czterech monet nie udało się przypisać konkretnym władcom. Jednak ich nominały (denary, półgrosze), jak również waga i dające się odczytać cechy stempla świadczą o tym, że zostały wyprodukowane w tym samym okresie, co pozostałe — dobrze czytelne. Część monet jest mniej lub bardziej wytarta, co świadczy o długim okresie pozostawania w obiegu. Znaczną ilość wybito niewspółosiowo.

Najgorzej, jeśli chodzi o jakość wykonania i stan zachowania, przedstawiają się denary Władysława Warneńczyka (1434–1444). Przeważają monety o przesuniętym stemple, nieregularnym kształcie i bardzo starte. Nieco lepiej wyglądają

denary Kazimierza Jagiellończyka (1446–1492), choć jest wśród nich jeden okaz zachowany szczerzątkowo. Najlepiej prezentują się półgrosze Jana Olbrachta (1492–1501), które wykonywano zdecydowanie staranniej.

W skarbie jest także jedna moneta fałszywa, naśladowująca półgrosz Kazimierza Jagiellończyka (1446–1492), wykonana prawdopodobnie z miedzi lub bardzo podłego srebra. Jest ona znacznie zniszczona, napisy wybito nieczytelnie. Widoczne pozostało jedynie schematyczne przedstawienie Orła na awersie oraz korony na rewersie.

Monety składające się na skarb odkryty w Nowosiótkach są numizmatami pospolitymi, nie ma wśród nich okazów rzadkich.

Skarb jest przechowywany w zbiorach archeologicznych Muzeum Ziemi Chełmskiej pod numerem inwentarzowym: MCH/A/9743.

Tabela. Skarb monet z Nowosiótek.

Władca	Gatunek (rodzaj monety)	Ilość	Razem	% całości skarbu
Władysław Jagiełło (1386-1434)	półgrosz	5	6	4,65
	półgrosz lwowski	1		
Władysław Warneńczyk (1434-1444)	denar	28	28	21,71
Kazimierz Jagiellończyk (1446-1492)	denar	21	39	30,23
	półgrosz	17		
	półgrosz fałszywy	1		
Jan Olbracht (1492-1501)	półgrosz	52	52	40,31
nieokreślony	denar	3	4	3,10
	półgrosz	1		
Razem:			129	100,00

ZESTAWIENIE MONET ZE SKARBU³

Władysław II Jagiełło (1386–1434)

półgrosz; Av. korona, Rv. Orzeł; men. Kraków, 1396–1398 (1 szt.)

4. Kub. II, Kop. 361. Av. pod koroną N, ✱MONE✱W\\\\\\\\\\\\; Rv. \EGIS✱PO\\\\\\\\ (S poziomo); 1,0 g

³ Datowanie i typologia monet wg S. Kubiak, *Monety pierwszych Jagiellonów (1386-1444)*, Wrocław 1970 oraz S. Kubiak, *Monety koronne z drugiej połowy XV w. (1447-1506)*, WN XLII, 1998, z. 3-4, s. 117-181.

półgrosze; Av. korona, Rv. Orzeł; dotychczas przypisywane mennicy wschowskiej⁴, 1416–1422 (3 szt.)

1. Kub. VII, Kop. 375. Av. pod koroną W⁺, *MONE\ADIS\; Rv. \+POLO\; 0,95 g; moneta częściowo pęknięta.
2. Kub. VI, Kop. 374. Av. pod koroną F⁺, *MONE+\; Rv. *REGIS\ (S poziomo); 1,5 g; moneta częściowo wytarta.
3. Kub. VII, Kop. 375. Av. pod koroną W⁺, \+WL\; Rv. napis nieczytelny; 0,89 g; moneta bardzo starta, część napisów wychodzi poza krawędź;

półgrosz; Av. korona, Rv. Orzeł; men. Kraków, 1431–1434 (1 szt.)

5. Kub. XI, Kop. 359; stempel odbity dwukrotnie, napisy nachodzą na siebie, moneta częściowo starta; Av. *MONE\AI; Rv. \EGIS*PO\ (S ułożone poziomo); 1,455 g; moneta starta, o nierównym kształcie.

półgrosz lwowski; Av. Orzeł, Rv. Lew; men. Lwów, 1394–1400 (1 szt.)

6. Kub. I, Kop. 3067 odm. Av. *WLADIS\ REX; Rv. \A*LEMBVR\; 1,38 g; moneta częściowo wytarta.

Władysław III Warneńczyk (1434–1444)

denary; Av. korona, Rv. Orzeł; men. Kraków, 1434–1444 (28 szt.)

- 7–34. Kub. II/2, Kop. 377. 0,345 g; 0,36 g; 0,205 g; 0,34 g; 0,275 g; 0,245 g; 0,495 g; 0,32 g; 0,29 g; 0,26 g; 0,2 g; 0,34 g; 0,345 g; 0,53 g; 0,31 g; 0,255 g; 0,32 g; 0,2 g; 0,305 g; 0,295 g; 0,37 g; 0,32 g; 0,13 g; 0,37 g; 0,34 g; 0,445 g; 0,315 g; 0,685 g.

Kazimierz IV Jagiellończyk (1446–1492)

denary; Av. korona, pod nią znak o, Rv. Orzeł; men. Kraków, po 1456?–1492 (21 szt.)

- 35–55. Kub. III/2, Kop. 385. 0,29 g; 0,21 g; 0,38 g; 0,205 g; 0,285 g; 0,235 g; 0,17 g; 0,24 g; 0,175 g; 0,225 g; 0,43 g; 0,245; 0,31 g; 0,285 g; 0,5 g; 0,34 g; 0,35 g; 0,315 g; 0,355 g; 0,36 g; 0,08 g.

półgrosze; Av. Orzeł, Rv. korona, nad nią koniczynka, pod koroną herb Róża; men. Kraków, 1479–1492 (17 szt.)

56. Kub. III, Kop. 384. Av. *MONE\ZIMIRI; Rv. *REGIS+ — \LONIE; 0,685 g; moneta częściowo starta.
57. Kub. III, Kop. 384, 1479–1492. Av. *MONETA+ KAZIMIRI; Rv. *REGIS+ — POLONIE; 0,705 g.
58. Kub. III, Kop. 384. Av. *MONETA KAZIMIRI; Rv. *REGIS+ — POLON\; 0,91 g; moneta lekko starta.

⁴ Por. B. Paszkiewicz, *Monety koronne Władysława Jagiełły: między Wschową i Krakowem?*, Biuletyn Numizmatyczny, 2010, nr 2, s. 107–120.

59. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MON\ \AZIMIRI; Rv. ✽\GIS+ — POLONIE; 0,81 g; moneta częściowo starta, wystrzępiona na brzegach.
60. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MONETA KAZIMIRI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,73 g; ułamany mały fragment przy krawędzi.
61. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MONETA+KAZIMIRI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 1,005 g; moneta lekko wystrzępiona przy krawędzi.
62. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MONET\ \ZIMIR\; Rv. ✽REGIS+ — POLONIE; 0,95 g; moneta częściowo starta.
63. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MONETA+ KAZIMIRI; Rv. ✽REGIS+ — POLONIE; 0,89 g; moneta lekko starta.
64. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽\ETA+KAZIMIRI; Rv. ✽REGIS+ — POLONIE; 1,02 g; moneta lekko starta.
65. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MONETA+KAZIM\; Rv. ✽REGIS+ — POLONIE; 0,865 g; moneta częściowo ułamana.
66. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MONETA+ KAZIMIRI; Rv. ✽REGIS+ — POLONIE; 0,805 g; moneta lekko starta, krawędź wystrzępiona.
67. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MONETA+KAZI\; Rv. ✽REGIS+ — POLONIE; 0,82 g; moneta lekko starta, wyszczerbiona na brzegach.
68. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MONETA+ \MIRI; Rv. ✽REGIS+ — POLONIE; 0,78 g; moneta lekko starta.
69. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MONETA+ \MIRI; Rv. ✽\GI+ — POLONIE; 1,075 g; moneta częściowo starta.
70. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MONETA+KAZIMIRI; Rv. ✽REGIS+ — POLONIE; 0,865 g; moneta lekko starta.
71. Kub. III, Kop. 384. Av. ✽MONETA+KAZIMIRI; Rv. ✽REGIS+ — POLONIE; 0,86 g; moneta lekko starta i wyszczerbiona.
72. Kub. III, Kop. 384, 1479-1492. Av. ✽MONETA+ \MIRI; Rv. ✽REGIS+ — POLONIE; 1,03 g; moneta częściowo starta.

półgrosz fałszywy (1 szt.)

73. Av. Orzeł w koronie głową zwrócony w lewą stronę, skrzydła o trzech piórach po każdej stronie; partia ogonowa wydłużona w stosunku do tułowia; napis nieczytelny; Rv. korona, w jej dolnych polach krzyżyki, napis nieczytelny, powierzchnia chropowata, na niej widoczne małe otwory powstałe na skutek zniszczenia; 0,575 g; moneta bita niewspółosiowo, bardzo zniszczona, nieczytelna.

Jan Olbracht (1492–1501)

półgrosze; Av. orzeł, Rv. korona, nad nią koniczynka, pod koroną herb Róża; men. Kraków, 1492-1498 (51 szt.)

74. Kub. I, Kop. 387 odm.. Av. ✽ONETA+I+ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,935 g
75. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA+I+A\TI; Rv. ✽RE\ — POLONIE; 1,025 g; moneta częściowo starta.

76. Kub. I, Kop. 387 odm. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘REGIS — POLONIE; 0,8 g; moneta lekko starta.
77. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘REGIS — POLONIE; 0,905 g.
78. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘\ETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘REGIS — POLONIE; 0,79 g; moneta lekko starta.
79. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘REGI\ — POLONIE; 1,015 g; moneta lekko starta.
80. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘REGI\ — \OLONIE; 1,05 g; moneta częściowo starta.
81. Kub. I, Kop. 387 odm. Av. ✘\ONE\ \LBERI; Rv. ✘REGIS — \\ONE; 0,635 g; moneta częściowo starta.
82. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘R\\S — POLONIE; 1,065 g; moneta częściowo starta.
83. Kub. I, Kop. 387; Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘REGIS — POLONIE; 0,99 g
84. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘REGIS — POLONIE; 1,025 g; moneta częściowo starta.
85. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎\BERTI; Rv. ✘\\MS — POL\\; 1,055 g; moneta lekko starta.
86. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘REGIS — POLO\E; 0,845 g; moneta lekko starta.
87. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘\\ \\ \✎ALBERTI; Rv. ✘REGIS — POLONIE; 0,895 g; moneta częściowo starta.
88. Kub. I, Kop. 387 odm. Av. napis odbiega formą od ustalonego wzoru, \NETA✎I✎\✎ALBERT; Rv. ✘REGIS — POLON\\; 1,135 g; moneta lekko starta.
89. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘REGIS — POLONIE; 0,875 g; moneta lekko starta.
90. Kub. I, Kop. 387 Av. ✘MONETA✎I✎ALB\\TI; Rv. ✘REGIS — POLONIE; 0,92 g; moneta lekko starta.
91. Kub. I, Kop. 387 Av. ✘MONETA✎I✎A\\TI; Rv. ✘\EGI\ — POLONIE; 1,15 g; moneta lekko starta.
92. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘\\ \\ — POLONIE; 0,79 g; moneta częściowo starta.
93. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MON\\\✎I✎ALBERTI; Rv. ✘REGI\ — \OLONIE; 1,0 g; moneta częściowo starta.
94. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘R\\S — POLONIE; 0,825 g; moneta lekko starta.
95. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERTI; Rv. ✘REGIS — POLONIE; 0,95 g; moneta lekko starta, wystrzępiona na brzegach.
96. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎\BERTI; Rv. ✘REGIS — POLONIE; 0,875 g; moneta lekko starta, krawędź nierówna.
97. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎A\\ERTI; Rv. ✘REGI\ — \OLONIE; 1,06 g; moneta lekko starta.
98. Kub. I, Kop. 387. Av. ✘MONETA✎I✎ALBERT; Rv. ✘REGIS — \\\\IE; 0,795 g; moneta lekko starta.

99. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALB\\\\; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 1,055 g; moneta lekko starta.
100. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,98 g; moneta lekko starta.
101. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧\\\\RTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,95 g; moneta lekko starta.
102. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,665 g; moneta lekko starta.
103. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽\\\\TA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽RE\\\\ — \OLONIE; 0,875 g; moneta częściowo starta.
104. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽\ONETA ✧I ✧ALBERT\; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 1,13 g; moneta częściowo starta.
105. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽\\\\S — POLONIE; 0,95 g; moneta częściowo starta.
106. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA \ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 1,03 g; moneta lekko starta.
107. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,745 g; moneta częściowo starta.
108. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — \O\\\\; 0,945 g; moneta częściowo starta, wystrzępiona na brzegach.
109. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGI\ — POLONIE; 0,805 g; moneta lekko starta.
110. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,7 g; moneta lekko starta.
111. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MO\\\\A ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,95 g; moneta częściowo starta.
112. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — PO\\\\; 0,745 g; moneta lekko starta i wyszczerbiona.
113. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,695 g; moneta lekko starta.
114. Kub. I, Kop. 387; Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLO\\\\; 0,97 g.
115. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,85 g; moneta lekko starta.
116. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽\\\\NETA ✧I ✧ALBE\\\\; Rv. ✽RE\\\\ — \\\\\IE; 0,93 g; moneta częściowo starta.
117. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧\\\\ERTI; Rv. ✽REGIS — POLO\\\\; 0,92 g; moneta lekko starta.
118. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽\\\\NETA ✧I ✧ALB\\\\; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,93 g; moneta lekko wystrzępiona na brzegu.
119. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,965 g; moneta lekko starta.
120. Kub. I, Kop. 387. Av. ✽MONETA ✧I ✧\BERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,69 g; moneta częściowo starta.
121. Kub. I, Kop. 387; Av. ✽MONETA ✧I ✧ALBERTI; Rv. ✽REGIS — POLONIE; 0,96 g.

122. Kub. I, Kop. 387. Av. ✠MONET\✧I✧\\\\\; Rv. ✠REGIS — \OLO\E; 0,58 g; moneta częściowo starta, krawędź wystrzępiona.
123. Kub. I, Kop. 387. Av. ✠MONETA✧I✧ALBERTI; Rv. ✠REGIS — POLONIE; 0,965 g.
124. Kub. I, Kop. 387. Av. ✠MON\✧I✧ALBERTI; Rv. ✠REGIS — POLONIE; 0,775 g; moneta lekko starta.

półgrosz; Av. orzeł, Rv. korona, pod nią znak o; men. Kraków, 1499-1501 (1 szt.)

125. Kub. II, Kop. 386. Av. ✠MONETA✧I✧ALBERTI; Rv. ✠REGIS — POLONIE; 0,78 g; moneta lekko pęknięta przy krawędzi.

Monety nieokreślone

denary (3 szt.)

126. moneta bardzo starta i nieczytelna; Av. korona; Rv. Orzeł; 0,4 g.
127. moneta bardzo starta i nieczytelna, krawędź nierówna i wystrzępiona; Av. bity niewspółosiowo, korona; Rv. Orzeł; 0,325 g.
128. moneta bardzo starta, krawędź nierówna; Av. bity niewspółosiowo, korona; Rv. Orzeł; 0,37 g.

półgrosz (1 szt.)

129. moneta starta, wygięta, krawędź nierówna; może być fałszywa, sądząc po kształcie korony oraz po literach napisu na awersie; Av. Orzeł, napis nieczytelny; Rv. korona, napis starty; 0,735 g.

WYKAZ SKRÓTÓW

- Kop. — E. Kopicki, *Ilustrowany skorowidz pieniędzy polskich i z Polską związanych*, cz. 1-2, Warszawa 1995.
- Kub. — S. Kubiak, *Monety pierwszych Jagiellonów (1386-1444)*, Wrocław 1970.
— S. Kubiak, *Monety koronne z drugiej połowy XV w. (1447-1506)*, WN, R. XLII, 1998, z. 3-4, s. 117-181.

WIOLETTA IŻYCKA

HOARD OF JAGIELLONIAN COINS FROM THE 15TH CENTURY
OF NOWOSIÓŁKI (DISTRICT OF CHEŁM)

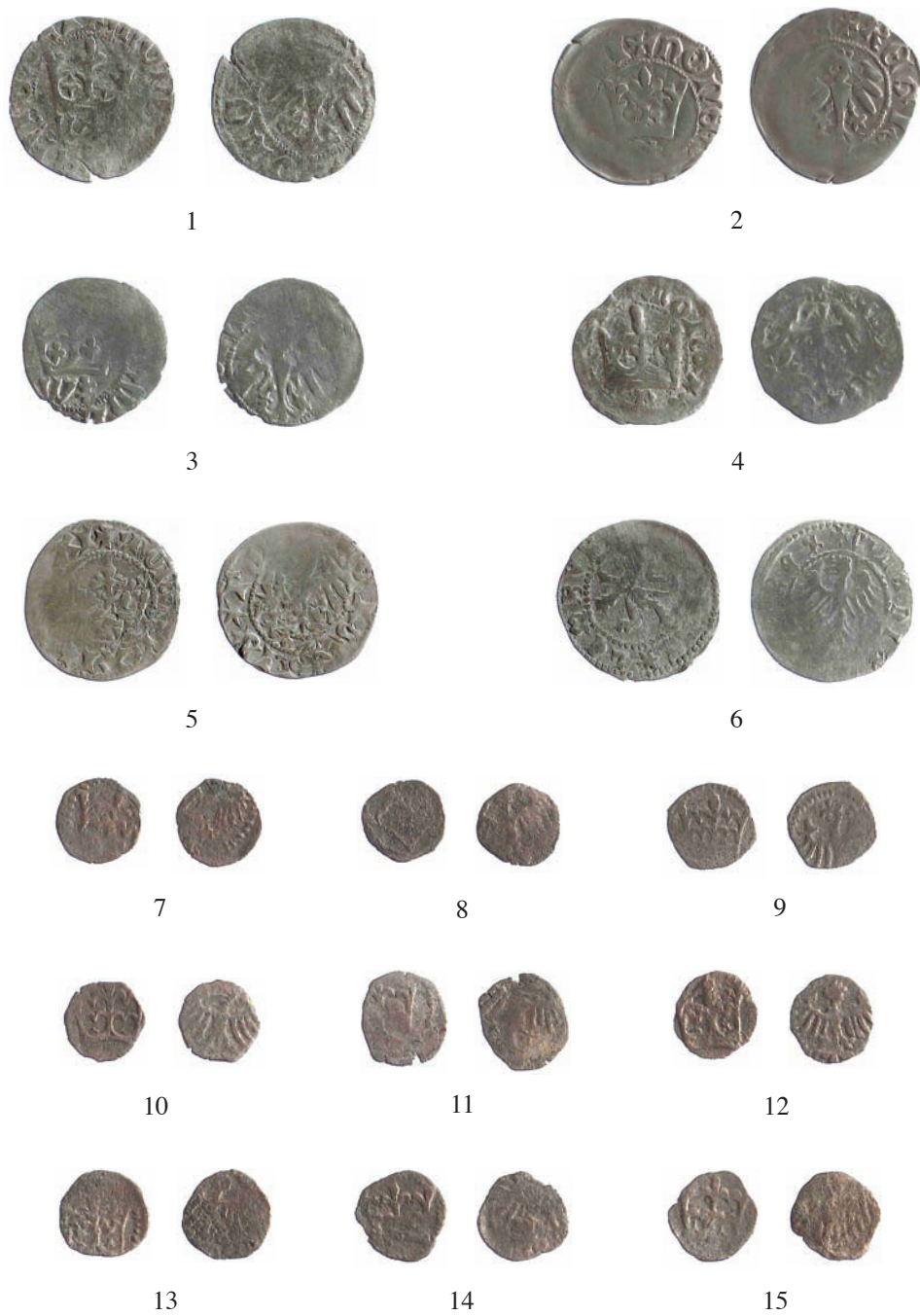
(Summary)

In 2007 the Chełm Branch of the Society for the Preservation of Historical Monuments received an anonymous parcel containing 129 coins, fragments of the vessel in which the hoard was found, and a map showing the findspot of the hoard at the village of Nowosiółki. Presumably this is a detectorist find. The coins were handed over to the Museum of the Chełm Region.

The hoard contains only Polish coins: 52 pennies and 77 half-groschen. The oldest are the half-groschen of Ladislas Jogaila (1386–1434), which appear in the smallest number in the hoard, whereas the youngest — half-groschen of John I Albert (1492–1501), which are the most numerous. Almost all the half-groschen of John I Albert belong to the earliest variety with a Rose, struck in the years 1492–1498, except for one specimen with an annulet from 1499–1501, which indicates that the deposit was hidden after 1499.

Adres autorki / The author's address:

wiola.izycka@wp.pl

Tablica I. Nowosiółki – skarb monet jagiellońskich. Skala 1:1
(numery odpowiadają pozycjom katalogu)

Tablica II. Nowosiółki – skarb monet jagiellońskich. Skala 1:1
(numery odpowiadają pozycjom katalogu)

37

38

39

40

41

42

43

44

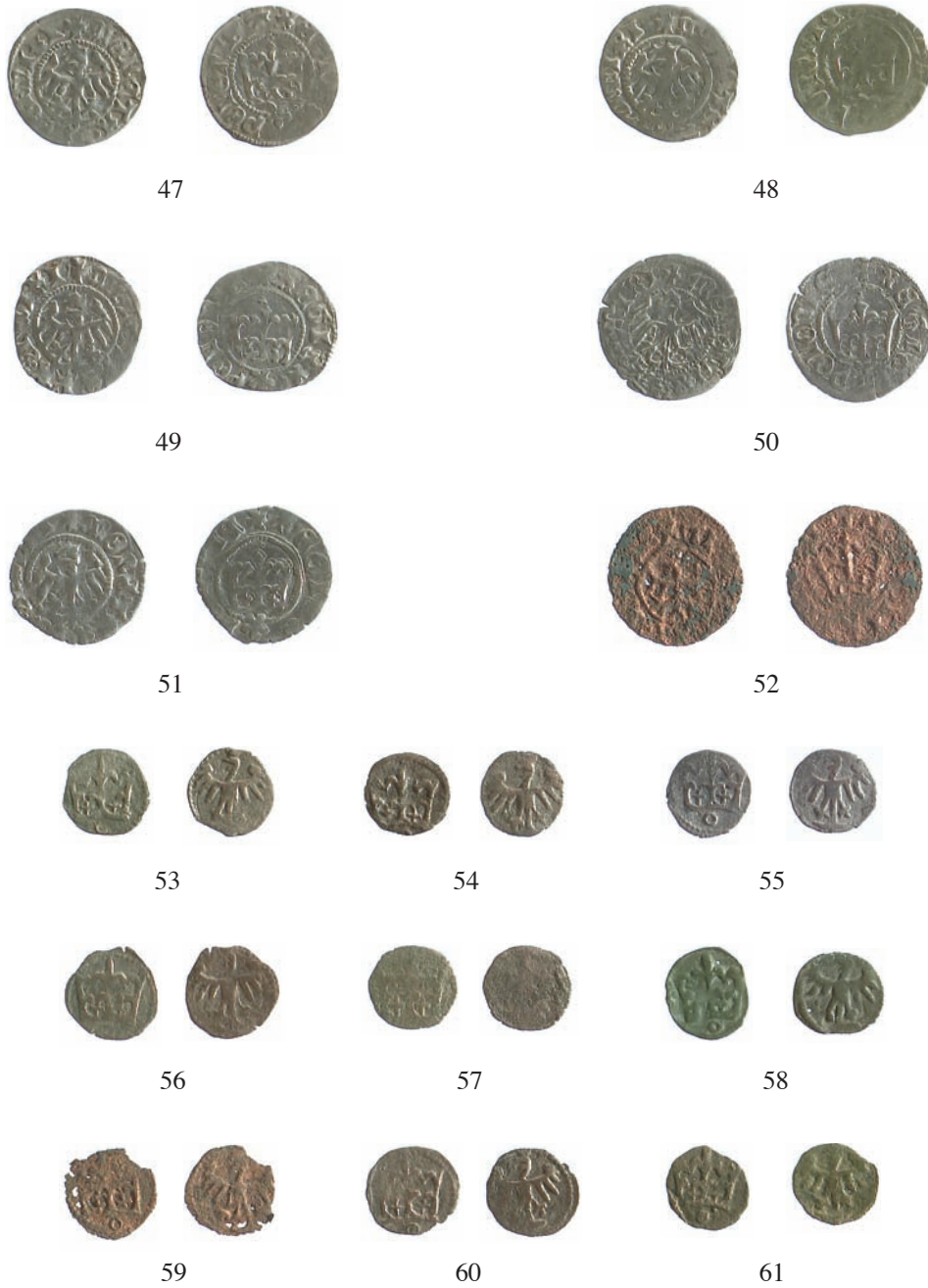

45

46

Tablica III. Nowosiółki – skarb monet jagiellońskich. Skala 1:1
(numery odpowiadają pozycjom katalogu)

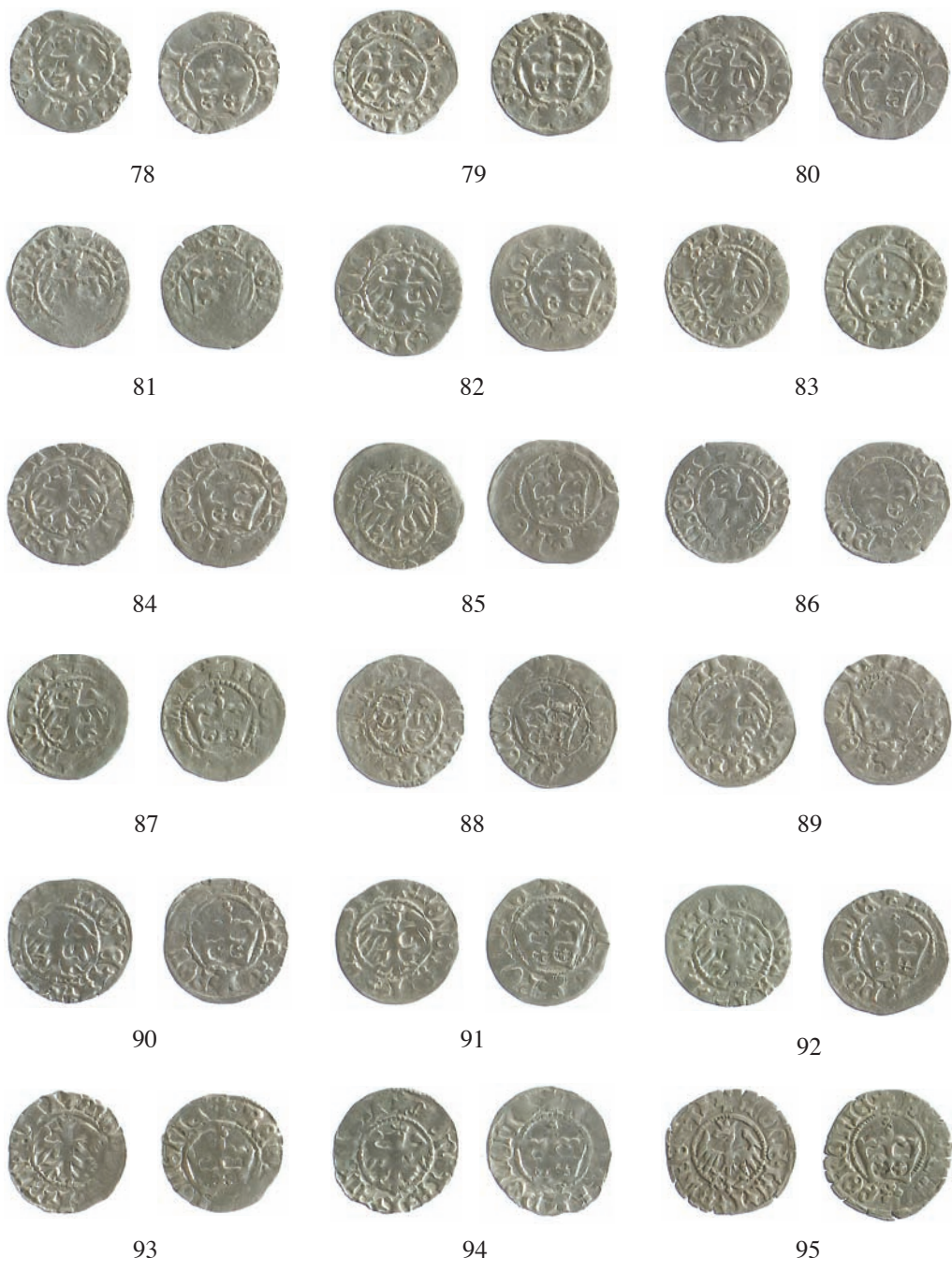

Tablica IV. Nowosiółki – skarb monet jagiellońskich. Skala 1:1
(numery odpowiadają pozycjom katalogu)

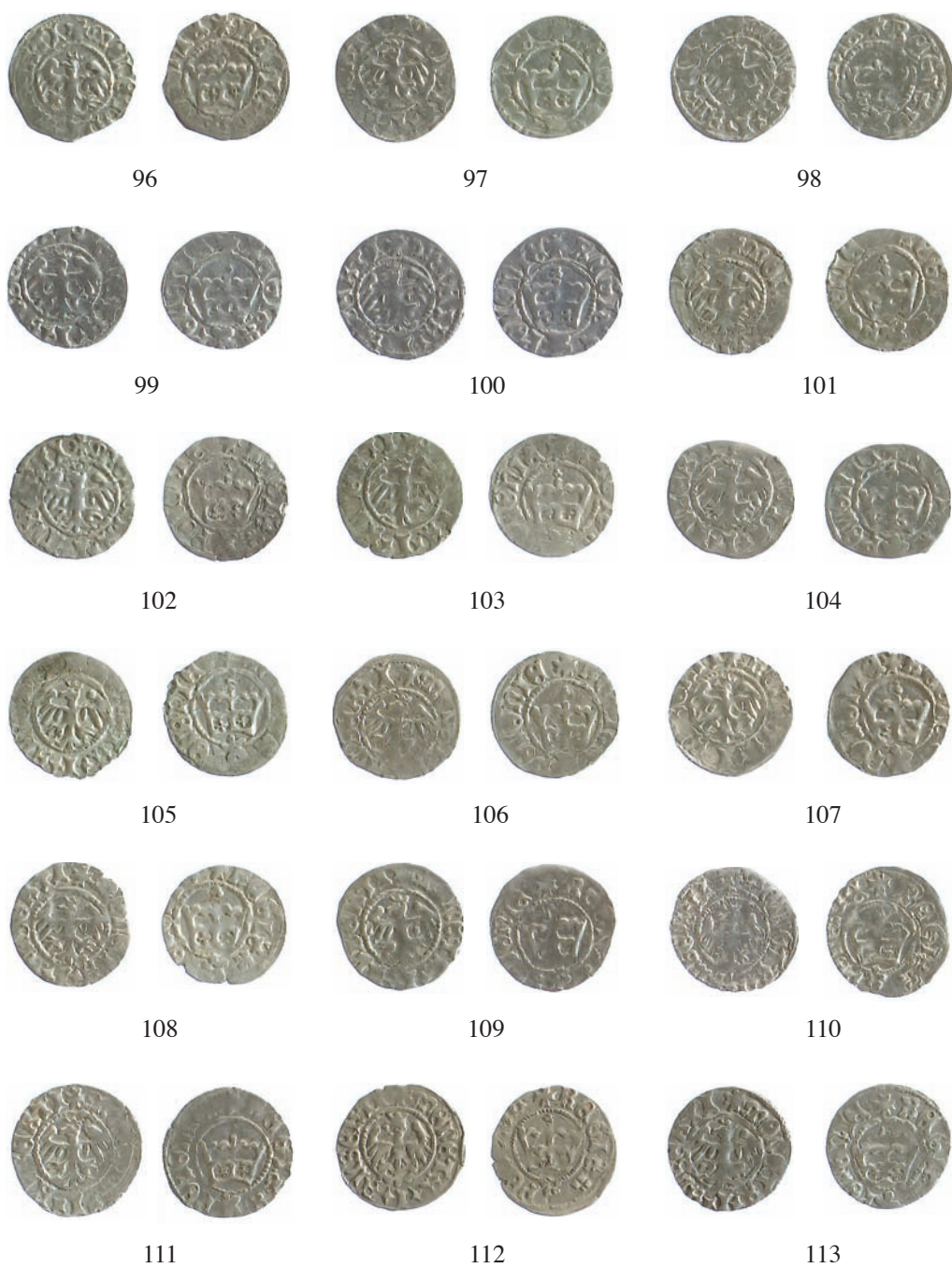

Tablica V. Nowosiółki – skarb monet jagiellońskich. Skala 1:1
(numery odpowiadają pozycjom katalogu)

Tablica VI. Nowosiółki – skarb monet jagiellońskich. Skala 1:1
(numery odpowiadają pozycjom katalogu)

Tablica VII. Nowosiółki – skarb monet jagiellońskich. Skala 1:1
(numery odpowiadają pozycjom katalogu)

Tablica VIII. Nowosiółki – skarb monet jagiellońskich. Skala 1:1
(numery odpowiadają pozycjom katalogu)